

Nápad pro úřady práce. Šeky od stravenkových firem proti „černé“ práci

8. října 2013 19:42

Místo práce načerno "příležitostná práce" pro nezaměstnané v domácnostech a s příspěvkem od státu. To je myšlenka, kterou ČSSD představila v rámci svého předvolebního programu. Inspiraci našla u Unie zaměstnavatelských svazů. Základním principem by byly šeky pro nezaměstnané.

foto: MF DNES Karel Pešek

Práci na černo by pohlídal šeky, navrhuje sociální demokraté a Unie zaměstnavatelských svazů.

Kdo si bude chtít nechat od nezaměstnaného souseda natřít plot, už mu nebude muset vyplácet nezdaněné peníze na ruku. Dá dotyčnému šek za odpracované hodiny, na který mu přispěje stát. To proto, aby cena odpovídala částkám na černém trhu práce a lidé tak nedávali přednost zaměstnávání načerno.

Základem by tentokrát mohly být šeky, které by dostávali nezaměstnaní za odpracované hodiny v domácnostech. Šlo by o práce typu péče o seniory, zahradnické práce, drobné opravy, žehlení, péče o děti či doučování a podobně.

Šeky by mohla dodávat například některá stravenková firma - proč by jí bylo potřeba do systému zapojit, není zatím úplně zřejmé. Stravenkové firmy jako například Edenred už dnes dodávají úřadům práce poukázky, které se příjemcům dávek, co neumějí s penězi hospodařit, vyplácejí namísto hotovosti.

Myšlenku představila v rámci svého předvolebního programu ČSSD, která se inspirovala od Unie zaměstnavatelských svazů (UZS). Ta pro svůj projekt nyní získala i podporu samotného ministerstva práce. "Pro stát může být podle zkušeností ze zahraničí tento systém rozpočtově neutrální, neboť mu šetří výdaje na sociální dávky vyplácené dlouhodobě nezaměstnaným," uvádí Jiří Horecký, prezident UZS.

Škromachovy šeky

Nápad práce za šeky není v Česku nová. Poprvé ji v praxi vyzkoušely v letech 2005 až 2006 za ministra práce Zdeňka Škromacha (dnes senátor za ČSSD) tři úřady práce v jeho volebním regionu - ve Znojmě, Hodoníně a ve Vyškově. Pilotní projekt se jmenoval Příležitostná registrovaná práce.

"Spustila ho ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí společnost SodexoPass. Jeho hlavním cílem byla prevence dlouhodobé nezaměstnanosti a motivace uchazečů k návratu na trh práce," uvedla v tiskové zprávě mluvčí Úřadu práce ČR Kateřina Beránková. Podrobnosti včetně Škromachovy prezentace jsou k dispozici na [webu ministerstva](#).

Nový nástroj po francouzském či belgickém vzoru v Česku nazvaný "příležitostná práce" nebo "služby péče o domácnost" by se použil v aktivním boji s nezaměstnaností podobně jako se dnes používají veřejně prospěšné práce, zřizování společensky účelných pracovních míst nebo rekvalifikace. "Pokud získají jejich občané práci v místě bydliště, nebudou se muset stěhovat jinam," říká generální ředitelka Úřadu práce ČR Marie Bílková.

O technických detailech zatím UZS ani ministerstvo nemají jasno - ve hře je podle Horeckého několik možností, jak systém nastavit. Šeky na "příležitostnou práci" by mohli například dostávat coby zaměstnanecký benefit zaměstnanci - podobně, jako dnes dostávají stravenky. Zda by pro tyto šeky chtěli zaměstnavatelé prosadit také podobné daňovému zvýhodnění, Horecký neřekl.

Lidé by si šeky mohli případně také kupovat na poštách či v bankách za sníženou cenu, stát by nezaměstnaným doplácel zbytek. Další možností, jak práci nezaměstnaných zatraktivnit, je například možnost daňového odpočtu pro domácnosti, které by takovou práci využily.

Bohulibé projekty s neznámými detaily

Představu o tom, kolik by si mohli nezaměstnaní takto přivydělat, aniž by přišli o podporu v nezaměstnanosti nebo dávky, zatím nemá ani ministerstvo práce. Dnes si smějí legálně přivydělat maximálně 4 000 Kč měsíčně, jinak je úřad práce vyškrtne z evidence a přestane za ně platit zdravotní pojištění. Řada lidí tak pracuje načerno a k tomu čerpá dávky.

UZS chce nejprve vytvořit studii a návrh po volbách diskutovat s politiky. Na 11. února 2014 už si domluvila v Senátu konferenci na toto téma, na kterou přizve odborníky z Francie a Belgie, kde projekt "služeb péče o domácnost" funguje už několik let. Zda myšlenka půjde dál, bude záležet na složení budoucí sněmovny. Zatím se k ní hlásí jen sociální demokraté.

Šeky na úřadech práce by byly jen malou změnou proti tomu, co tato instituce zažila v minulém volebním období. Za vedení Jaromíra Drábka (TOP 09) se sem přesouvaly nové agendy z obecních úřadů, pod praporem šetření se měnily informační systémy a jejich dodavatelé, zaváděly a zase se rušily sKarty. Pod titulem boje se zneužívači se také zaváděla a později rušila bezplatná veřejná služba a zcela nevyužitý zůstal nově zavedený institut "sdílené zprostředkování zaměstnání". Ten měl do hledání práce nezaměstnaným zapojit agentury práce, odměňovat je měl stát.